

ALIANCIA
SEKTOROVÝCH RÁD

NÁRODNÝ PROJEKT

ALIANCIA SEKTOROVÝCH RÁD PREDVÍDANIE TRENDOV A POTRIEB TRHU PRÁCE

OPATRENIA PRE MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SR

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

REALITA

Slovenské školstvo má obrovský potenciál – ale v súčasnosti často pripravuje žiakov na minulosť, nie na budúcnosť. Digitálna ekonomika, zelená transformácia a nové technológie menia pracovný trh rýchlejšie než naše učebné osnovy. Navrhované opatrenia Aliancie sektorových rád predstavujú systémový balík riešení – od modernizácie obsahu štúdia, cez stabilizáciu učiteľov, až po digitálnu pripravenosť žiakov aj pedagógov. Ide o investíciu, ktorá sa priamo premietne do vyššej zamestnateľnosti absolventov, atraktívnejšieho školstva a konkurencieschopnosti Slovenska.

Ak chceme, aby Slovensko nebolo len montážnou dielňou Európy, ale lídrom v inováciách a kvalitnej pracovnej sile, musíme konať teraz. Predložené opatrenia sú praktické, rýchlo realizovateľné a merateľné – ukazujú cestu, ako posunúť naše školy na vyššiu ligu.

CELONÁRODNÁ ANALÝZA a modernizácia odborov na SOŠ

Na viac ako polovici stredných odborných škôl sa učia odbory, ktoré sú 10+ rokov nezmenené a produkujú absolventov s uplatniteľnosťou len 40–50 %. Národná analýza a modernizácia odborov umožní odstrániť zastarané programy, doplniť chýbajúce zručnosti a zaviesť nové odbory podľa potrieb trhu. Takto vieme do 5 rokov zvýšiť zamestnateľnosť absolventov o 25–30 %.

PROBLÉM

- 200+ SOŠ má zastarané odbory
- Zamestnateľnosť absolventov v dynamicky rastúcich sektoroch: len 40–50 %
- Obsah nereflektuje digitalizáciu, zelené technológie, automatizáciu a prax

RIEŠENIE

- Národná analýza odborov → identifikovať neaktuálne, duplicitné a neefektívne
- Úprava štátnych vzdelávacích programov + nové odbory vzdelávania podľa potrieb trhu
- Zavedenie inovatívnych tém (AI, OZE, kyberbezpečnosť, soft skills) na 50 % SOŠ
- Väzba na ciele EÚ (Digitálny kompas 2030)
- Koordinácia medzi školami, sektorovými radami a zamestnávateľmi

OČAKÁVANÝ PRÍNOS

- +25–30 % zamestnateľnosť do 5 rokov
- Vyššia atraktivita SOŠ pre žiakov, lepšie prepojenie s praxou
- Strategický základ pre reformu ŠVP, financovania a systému odborov
- Vyššia konkurencieschopnosť Slovenska v digitálnej a zelenej ekonomike

REVÍZIA FINANČNÝCH normatívov v prospech technických odborov

Technické odbory sú finančne poddimenzované – majú nákladnú prax, ale normatív na žiaka je len o pár percent vyšší ako na gymnáziách. Zvýšenie financovania o 10–20 % umožní modernizovať vybavenie v 70 % SOŠ, zatriktívniť technické odbory a zvýšiť záujem žiakov o 15 %. To je kľúčová investícia do budúcich kvalifikovaných pracovníkov pre priemysel a nové technológie.

PROBLÉM

- Normatív na žiaka v technických odboroch: len +7–12 % oproti všeobecným školám
- Nezodpovedá náročnosti praxe (stroje, softvér, pomôcky)
- Väčšina škôl má zastarané vybavenie (>10 rokov)
- Klesajúci záujem o technické odbory

RIEŠENIE

- Revízia normatívov → +10–20 % financovania na žiaka
- Cílené investície do vybavenia (dielne, digitálne učebne)
- Podpora atraktivity technického vzdelávania

OČAKÁVANÝ PRÍNOS

- 70 % SOŠ s moderným vybavením
- +15 % záujem žiakov o technické odbory
- Vyrovnanie regionálnych rozdielov v kvalite
- Kvalifikovaná pracovná sila pre technologickú transformáciu

ZVÝŠENIE ATRAKTIVITY UČITEĽSKÉHO POVOLANIA a flexibilná pedagogická spôsobilosť

Slovensku ročne chýba 1 500–2 100 učiteľov, najmä v odborných a technických predmetoch. Tradičné formy prípravy nie sú pre odborníkov z praxe dostupné – preto zavádzame novú flexibilnú formu pedagogickej spôsobilosti, ktorá umožní vstup do školstva stovkám nových odborníkov. Spolu s motivačnými opatreniami (príspevky na bývanie, regionálne bonusy) dokážeme zvýšiť záujem o učiteľskú profesiu o 20 % a do roku 2030 znížiť počet neobsadených miest o tretinu.

PROBLÉM

- Nedostatok 1 500–2 100 učiteľov ročne
- Najkritickejšie: odborné a technické predmety
- DPŠ je pre pracujúcich odborníkov neprístupná
- Vysoká fluktuácia v rizikových regiónoch

RIEŠENIE

- Flexibilná forma PS (víkendové/večerné/intenzívne kurzy) → do 2026
- Akreditácia min. 5 inštitúcií
- Čiastočné krytie nákladov na PS moduly
- Pre zvýšenie atraktivity učiteľského povolania - regionálne stimuly: príspevok na bývanie, zvýhodnené nájomné
- Nastavenia systému overovania kvalifikácií pre Majstra odborného výcviku a Učiteľa odborných predmetov

OČAKÁVANÝ PRÍNOS

- +20 % záujemcov o učiteľské miesta do 2028
- –30 % neobsadených odborných pozícií do 2030
- Stabilizácia učiteľov v rizikových regiónoch
- Vyššia atraktivita povolania pre absolventov aj odborníkov z praxe

POZNÁMKA

Táto nová forma pedagogickej spôsobilosti nemá nahradiť DPŠ. Je určená len pre konkrétne učiteľské pozície na SOŠ ako náhrada DPŠ.

DIGITÁLNA pripravenosť budúcich učiteľov

Mnohí absolventi pedagogických fakúlt odchádzajú do škôl bez dostatočnej digitálnej pripravenosti. Zapojením aspoň 5 fakúlt a vyškolením 500 budúcich učiteľov dokážeme zvýšiť kvalitu vyučovania, pripraviť učiteľov na prácu s AI, hybridným vzdelávaním a digitálnymi nástrojmi. Takto znížime regionálne rozdiely a posunieme celé školstvo bližšie k moderným trendom.

PROBLÉM

- Slabá digitálna pripravenosť absolventov pedagogických fakúlt
- Učitelia často neovládajú moderné nástroje pre AI, hybridné či online vyučovanie
- Regionálne rozdiely vo využívaní digitálnych nástrojov až 30 %

RIEŠENIE

- Zapojenie min. 5 pedagogických fakúlt
- Vyškolenie min. 500 budúcich učiteľov (20–25 % ročníka)
- Digitálne moduly, školenia a spolupráca s NIVAM
- Prepojenie na projekty Plánu obnovy a Učiace sa Slovensko

OČAKÁVANÝ PRÍNOS

- Vyššia kvalita výučby → učitelia efektívnejší, moderné metódy
- Zníženie rozdielov v digitalizácii výučby o 10–15 p. b.
- Systémový zásah do prípravy učiteľov → dlhodobý efekt

ROZVOJ DIGITÁLNYCH kompetencií učiteľov a stáže v praxi

Učitelia musia držať krok s technológiami aj praxou, no v školách často chýba prepojenie s firmami. Zavedením systému odborných stáží pre 1 000 učiteľov a zapojením polovice všetkých SOŠ do spolupráce s firmami dokážeme zvýšiť kvalitu výučby a udržať pedagógov v profesii. To je najefektívnejší spôsob, ako modernizovať obsah a stabilizovať učiteľský zbor.

PROBLÉM

- Učitelia nemajú dostatočný kontakt s praxou a technológiami
- Obsah výučby často zastaraný → slabšie prepojenie na potreby trhu
- Vyššia fluktuácia odborných učiteľov (technika, IT, remeslá)

RIEŠENIE

- Systém stáží pre min. 1 000 učiteľov (napr. počas letných prázdnin)
- Prepojenie 50 % SOŠ (200 škôl) s firmami
- Podpora profesijného rozvoja (mentoring, digitálne kompetencie)

OČAKÁVANÝ PRÍNOS

- Kvalitnejšia výučba → učitelia aplikujú modernejšie metódy
- Priame prepojenie škôl s praxou a zamestnávateľmi
- Zníženie odlivu učiteľov o 10–15 % v zapojenej skupine
- Zapojenie stáží učiteľov do systému ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov

PREPOJENIE SYSTÉMOV kariérového poradenstva

Na školách dnes chýba jednotný a funkčný systém kariérového poradenstva – žiaci sa často rozhodujú o štúdiu naslepo, čo vedie k nesúladu medzi ich záujmami a potrebami trhu práce. Zavedením jednotného digitálneho systému, prepojeného s 80 % ZŠ a SŠ, dokážeme zvýšiť informovanosť žiakov o 30 % a znížiť nesprávne voľby odborov o pätinu. To je kľúčový krok k lepšiemu zosúladieniu vzdelávania a trhu práce.

PROBLÉM

- Kariérové poradenstvo dnes funguje nesystematicky a roztrieštene
- 40 % žiakov ZŠ nevie, aké štúdium si vybrať
- 30–35 % absolventov je nespokojných so zvolenou strednou školou

RIEŠENIE

- Vytvorenie jednotného digitálneho systému (integrácia NSP, NSK, školské databázy)
- Prepojenie so 80 % ZŠ a SŠ (~2 200 škôl)
- Prepojenie žiakov, rodičov, poradcov a zamestnávateľov do jedného ekosystému

OČAKÁVANÝ PRÍNOS

- +25–30 % informovanosť žiakov pri výbere štúdia
- 15–20 % nesúladu medzi výberom školy a záujmami absolventov
- Jednotné a efektívne poradenstvo dostupné na väčšine škôl

VÍZIA

Ak chceme, aby slovenské školstvo bolo motorom hospodárskeho a spoločenského rozvoja, nestačia kozmetické úpravy – potrebné sú odvážne a cielené kroky. Predložené opatrenia ponúkajú konkrétne a realistické riešenia, ktoré majú jasné merateľné prínosy: vyššiu kvalitu výučby, lepšie prepojenie s praxou, stabilnejších učiteľov a modernejšie odbory. Každé z navrhovaných opatrení má jasný cieľ: viac moderných odborov, lepšie pripravených učiteľov a žiakov, prepojenie so svetom firiem a vyššiu atraktivitu vzdelávania.

Ak tieto kroky spustíme dnes, už v horizonte pár rokov uvidíme výsledok: školy, ktoré držia krok s 21. storočím, a absolventov, ktorí si nájdu dobrú prácu doma – nie v zahraničí.

ALIANCIA
SEKTOROVÝCH RÁD

Jarošova 2961/1
831 03 Bratislava
www.alianciasr.sk